

JAARVERSLAG 2019

HRZKMO

North Gate II (4e verd.) - Koning Albert II-laan 16
1000 Brussel

02-277 90 15/16 - cs.hr@economie.fgov.be
www.hrzkmo.fgov.be

INHOUDSTAFEL

VOORWOORD	3-4
1. ACTIVITEITEN	5
1. Overleggen	5
2. Adviseren	5-8
3. Vertegenwoordigen	9
4. Andere werkzaamheden	9
2. KERNCIJFERS	11-14
3. ORGANIGRAM EN SAMENSTELLING	15-16

VOORWOORD

Ook in 2019 heeft de Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de KMO (HRZKMO) met grote inzet zijn drie opdrachten nagestreefd: overleggen, adviseren en vertegenwoordigen. Door zijn opdrachten en representatieve samenstelling vormt de HRZKMO een uniek orgaan binnen het Belgisch politiek systeem en kan hij bijdragen tot beter beleid en betere regelgeving voor de Belgische zelfstandigen en kmo's. Beleid dat mee wordt voorbereid door vertegenwoordigers van de zelfstandigen en de kmo's, beleid dat rekening houdt met de ervaringen en kennis van zij die in de dagelijkse praktijk staan, is per definitie beter beleid.

Vanuit beleidsperspectief was 2019 een bijzonder jaar. Op 21 mei 2019 vonden er namelijk zowel regionale als federale en Europese verkiezingen plaats. In de aanloop naar de verkiezingen vertraagt het politieke besluitvormingsproces en ook na de verkiezingen kent het een moeizame start, zeker gezien de moeilijkere regeringsvormingen vooral dan op het federale niveau. Dat betekent echter niet dat er in 2019 minder werk te doen was. Ook in 2019 was er geen gebrek aan belangrijke en dringende beleidsdossiers die de zelfstandigen en de kmo's aanbelangen. Die dossiers hadden onder meer betrekking op het consumentenrecht, beroepsreglementeringen, sociale fraudebestrijding en better regulation. Bovendien is het net in de aanloop naar de verkiezingen en tijdens de regeringsvorming uitermate belangrijk dat we de belangen van de zelfstandigen en kmo's onder de aandacht brengen en goed onderbouwde beleidsstandpunten voorbereiden zodat deze de komende jaren mee in het beleid zouden opgenomen worden. In dat kader heeft de HRZKMO bijvoorbeeld een memorandum voorbereid over de federale en Europese beleids-thema's die een intersectorale aanpak vragen.

Naar goede gewoonte heeft de HRZKMO ook in 2019 zijn leden, de verschillende overheden van ons land en andere stakeholders samengebracht voor zijn jaarlijkse seminarie over een voor de kmo's actueel beleidsthema. Het seminarie 2019 ging over de uitdagingen waarmee de zelfstandigen en de kmo's op het vlak van digitalisering en digitale transformatie geconfronteerd worden.

Ook in 2019 werd er binnen de HRZKMO heel wat aandacht besteed aan de cyberveiligheid van de zelfstandigen en de kmo's. Cybercriminaliteit vormt voor zelfstandigen en kmo's een reële bedreiging en hun cyberveiligheid is dan ook een beleidsprioriteit geworden waaraan de HRZKMO actief meewerkt, onder andere via zijn lidmaatschap van de Cyber Security Coalition.

Graag gaan we samen met alle leden van de HRZKMO en samen met u ook de komende jaren de belangrijke uitdagingen aan die onze zelfstandigen en kmo's te wachten staan.

Danny Van Assche
Voorzitter Hoge Raad

1. ACTIVITEITEN

De Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de KMO (HRZKMO) is een federale adviesraad. Zijn wettelijke opdracht is drievoudig: overleggen, adviseren én vertegenwoordigen. Hieronder volgt een overzicht van deze drie kerntaken zoals die in 2019 gestalte kregen. Niet alle activiteiten van de HRZKMO monden uit in adviezen. De voornaamste van die activiteiten worden toegelicht in de rubriek 'Andere werkzaamheden'.

1. OVERLEGGEN

De HRZKMO vormt een overlegplatform voor de zelfstandigen en de kmo's. Hij groepeerde een 180-tal erkende beroeps- en interprofessionele organisaties. Naargelang de dossiers vond het overleg in 2019 plaats in de diverse commissies (sector-, vaste - of ad hoc commissies), in het bureau en in de algemene vergadering van de HRZKMO. Het dagelijks bestuur werd verzekerd door het bureau.

2. ADVISEREN

De HRZKMO treedt op als spreekbuis van de zelfstandigen, vrije beroepen en kmo's. Hij geeft adviezen aan de betrokken beleidsverantwoordelijken. Hij kan geraadpleegd worden door een Minister of het Parlement maar beschikt ook over een eigen initiatiefrecht. De HRZKMO is een organisme van openbaar nut en wordt geleid en beheerd door de zelfstandigen zelf. Zo kan hij steeds in volle onafhankelijkheid zijn standpunten vertolken.

In 2019 bracht de HRZKMO twaalf adviezen uit over een brede waaier van onderwerpen. Deze adviezen werden voorbereid door de verschillende vaste commissies en sectorcommissies en door het bureau. Ze werden goedgekeurd of bekrachtigd door algemene vergaderingen op 4 juni, 10 oktober en 10 december 2019. De adviezen zijn hieronder beknopt samengevat en zijn integraal raadpleegbaar op onze website www.hrzkmo.fgov.be.

ALGEMEEN KMO-BELEID

Gedragseconomie en KMO-beleid

Met dit advies vraagt de HRZKMO meer aandacht voor gedragseconomie en het toepassen van gedragsinzichten in het kmo- en zelfstandigenbeleid. Gedragseconomie is een tak binnen de economische wetenschap die kijkt naar psychologische, sociale en gedragswetenschappelijke invloeden op menselijke keuzes en beslissingen. Het is voor de overheid efficiënter om de klassieke instrumenten - zoals fiscale incentives, regulering of informeren - te combineren met gedragsinzichten. De mogelijkheden van het gebruik van gedragsinzichten moeten op het federale niveau verder onderzocht worden. Daarbij is een wetenschappelijke begeleiding noodzakelijk. De HRZKMO pleit tevens voor het oprichten van een centraal aanspreekpunt bij de Dienst Administratieve Vereenvoudiging.

Memorandum

De verkiezingen van 26 mei 2019 vormden een gelegenheid voor de HRZKMO om de belangrijkste thema's die de zelfstandigen en kmo's aanbelangen voor te leggen aan de komende regering in de vorm van een memorandum. De HRZKMO beperkt zich in het memorandum tot federale en Europese beleidsthema's met een intersectorale aanpak.

Het memorandum is opgedeeld rond drie thema's met telkens specifieke voorstellen.

In het deel "algemeen beleid" komen voorstellen aan bod om de werkgelegenheid, de proportionaliteit van beroepsreglementeringen, de administratieve vereenvoudiging en regelgeving, de aanpak van winkeldiefstal, de digitale transformatie, de oneerlijke concurrentie, de positionering van de vrije beroepen, het tijdig betalen aan kmo's en de impact van EU-regelgeving over consumentenbescherming op ondernemingen te verbeteren.

De voorstellen rond het "sociaal beleid" hebben betrekking op een verbetering van het sociaal statuut van de zelfstandigen en een verlaging van de loonlasten voor de werkgever.

Voor het "fiscaal beleid" wordt nadruk gelegd op vereenvoudiging, toegankelijkheid en het verlagen van de fiscale druk. Er wordt ook ingegaan op de Europese voorstellen met betrekking tot het btw-actieplan en een rechtvaardige belasting voor digitale spelers.

RIA

Men kan niet anders dan vaststellen dat het gebruik van de RIA tot op heden nog niet tot goede resultaten heeft geleid. De HRZKMO blijft er echter wel van overtuigd dat een RIA een belangrijk instrument blijft om tot betere regelgeving te komen. In plaats van de RIA af te zwakken of af te schaffen, vindt hij dan ook dat de RIA moet verbeterd en versterkt worden. In dit advies heeft hij een aantal voorwaarden en concrete verbeterpunten voor een succesvolle doorstart van de RIA geformuleerd. De RIA mag niet als een alleenstaand instrument bekeken worden maar moet bekeken worden binnen het bredere kader van better regulation. De steun van de voltallige regering en met name van het voor better regulation bevoegde regeringslid is een noodzakelijke voorwaarde voor het succes van de RIA. Ook bij alle andere betrokken groepen is een groter draagvlak en een grotere betrokkenheid noodzakelijk. De HRZKMO is tegen het idee van minder maar betere RIA's gekant. De RIA's moeten vroeger in het beleidsproces worden opgesteld. Er dienen verschillende acties genomen te worden om de kwaliteit en het gebruik van de RIA's te verbeteren.

Programma Digitaal Europa

De Europese Commissie heeft een raadpleging georganiseerd over de oriëntatie van de eerste twee jaar van het Digital Europe programma. Het Digital Europe programma is een Europees financieringsprogramma dat 9,2 miljard euro ter beschikking zal stellen voor de periode 2021-2027 en dat de digitale transformatie van de Europese samenleving en ondernemingen mee wil vorm geven en ondersteunen. Het programma focust op domeinen zoals supercomputing, artificiële intelligentie, cyberveiligheid, digitale vaardigheden en het waarborgen van het brede gebruik van digitale technologieën. In dit advies heeft de HRZKMO zijn prioriteiten voor de eerste twee jaar van dit programma aangegeven. Er dient vooral meer aandacht aan de kleine ondernemingen besteed te worden.

MARKTPRAKTIJKEN

Een “new deal” voor de consument

Naar aanleiding van de REFIT-geschiktheidscontrole en de evaluatie van Richtlijn 2011/83/EU betreffende de consumentenrechten werd er een voorstel voor een richtlijn opgesteld die vier richtlijnen wijzigt die gevolgen hebben voor de zelfstandigen en de kmo's. Het gaat om de richtlijn oneerlijke handelspraktijken, de richtlijn consumentenrechten en in beperktere mate om de richtlijnen oneerlijke bedingen en prijsaanduidingen. De HRZKMO is verheugd over de bepalingen voorzien met betrekking tot het herroepingsrecht die de verplichting voor de verkoper afschaffen om het goed terug te nemen indien de consument het gebruikt heeft en ook over het feit dat de terugbetaling van het goed mag plaatsvinden na ontvangst van de retourzending. De HRZKMO pleit er evenwel voor de verbeteringen die het evenwicht tussen de rechten en plichten van de consumenten en de ondernemingen herstellen nog verder uit te wer-

ken. De HRZKMO onderschrijft eveneens de doelstelling om doeltreffendere, evenredigere en meer afschrikkende sancties te verkrijgen. Er dient echter aandacht te worden besteed aan de omvang van de inbreuk en de grootte van de onderneming waarop deze sancties worden toegepast. Ook de ingevoerde flexibiliteit betreffende de precontractuele informatie is positief hoewel sommige sectoren vrijstellingen zouden moeten genieten. Ten slotte moet het voorstel van richtlijn betreffende representatieve vorderingen ter bescherming van de collectieve belangen van de consumenten grondig worden herwerkt om de hoofdrolspelers de nodige waarborgen te bieden.

Omzetting van twee richtlijnen consumentenrecht

De HRZKMO pleit ervoor dat de Belgische wetgever goldplating zou vermijden bij de omzetting van deze twee richtlijnen. De belangrijkste aandachtspunten zijn de garantieregels die versterkt worden en ook voor de eindverkoper gelden. De garantietermijn wordt namelijk uitgebreid, maar vooral de omkering van het vermoeden wordt verlengd tot één jaar in plaats van de huidige zes maanden. Deze verplichtingen zijn erg zwaar. Men moet ervoor zorgen dat de kleinhandelaar over een effectief verhaalrecht beschikt ten aanzien van de producent.

BEROEPSREGLEMENTERINGEN

Evenredigheidsbeoordeling

Dit voorontwerp van wet beoogt de omzetting van richtlijn 958/2018. Gezien het belang van deze toekomstige evenredigheidsbeoordelingen voor alle beroepen vraagt de HRZKMO met name betrokken te worden bij het beraad met betrekking tot de keuze van het zelfstandige organisme dat de overheid zal moeten ondersteunen en adviseren bij het opstellen van deze beoordelingen. De HRZKMO vraagt tevens om voorafgaand aan elke beoordeling geraadpleegd te worden. Tevens moeten er mogelijkheden voorzien worden om opmerkingen te formuleren en om beroep in te dienen. De HRZKMO benadrukt ook het belang van een homogene omzetting van de richtlijn op de verschillende beleidsniveaus.

PRODUCTREGLEMENTERINGEN

Met ethanol verrijkte benzine

De HRZKMO geeft een gunstig advies over dit ontwerp van koninklijk besluit betreffende de benaming en de kenmerken van met ethanol verrijkte benzine – E85

Mariene gasolies

De HRZKMO geeft een gunstig advies mits een opmerking over het risico m.b.t. de internationale concurrentiepositie van de Belgische bunkerbedrijven.

Erkenning van sectorcodes betreffende de benaming van levensmiddelen

Dit ontwerp-KB wordt gunstig geadviseerd mits enkele bemerkingen.

WERK / SOCIALE ZEKERHEID

Arbeidsrelatie bewakingsagent

Dit advies gaat over een ontwerp van koninklijk besluit dat de aanpassing van een koninklijk besluit beoogt omdat het verwijst naar een wet die ondertussen door een andere wet vervangen is. Het betreft hier dus een louter technische aanpassing. De HRZKMO heeft geen opmerkingen en brengt dan ook een gunstig advies uit.

Actieplan sociale fraudebestrijding 2020

De HRZKMO ondersteunt ten volle de doelstellingen van het ontwerp van actieplan Sociale fraudebestrijding 2020. Echte sociale fraude gaat voornamelijk uit van een kleine groep van ondernemingen. De grote meerderheid van de ondernemingen probeert zo goed mogelijk alle regels na te leven. De HRZKMO verwelkomt dan ook de aanpak van het actieplan die het soort van maatregelen afstemt op de motieven en karakteristieken van de overtreders en overtredingen. Daarenboven is het belangrijk dat de inspectiediensten zich bij controles daadwerkelijk richten op de overtreders, waaronder zij die zelfs niet officieel binnen de gecontroleerde sector werkzaam zijn. De HRZKMO vindt het positief dat er in het actieplan aandacht aan preventieve en begeleidende acties wordt besteed en vraagt dat soort acties nog verder uit te bouwen.

3. VERTEGENWOORDIGEN

De HRZKMO duidt vertegenwoordigers van de zelfstandigen en de kmo's aan in tal van beheers- en raadgevende organen. Zo kunnen die personen daar mee de zelfstandigen en kmo's vertegenwoordigen. [Een overzicht.](#)

4. ANDERE WERKZAAMHEDEN

Andere specifieke activiteiten van de HRZKMO in 2019 lichten we hier kort toe.

- **Seminarie " Kmo's en digitale transformatie: tijd voor actie"**

De HRZKMO organiseert jaarlijks een seminarie over een actueel beleidsthema. Op 21 mei 2019 heeft hij een seminarie georganiseerd over de uitdagingen waarmee de zelfstandigen en de kmo's op het vlak van digitalisering en digitale transformatie geconfronteerd worden. Digitaal is overal. Digitaal is niet meer alleen een zaak voor hightech ondernemingen en start-ups, maar voor alle ondernemingen en beroepen. Bovendien volstaat het niet meer om bestaande processen in een digitaal kleedje te steken. Ook de zelfstandigen en de kmo's zullen, of ze dat nu willen of niet, de gevolgen van de digitale transformatie van samenleving en economie ondergaan. Nieuwe digitale technologieën zoals artificial intelligence, virtual reality, big data en drones zijn geen science fiction meer. Ze bestaan reeds en zullen de komende jaren een grote impact op ons leven en onze ondernemingen hebben. Aan wat moeten we

ons verwachten? Hoe ga je daar als kmo en als beroepssector mee om? Welke rol kan de overheid daarbij spelen? In dit seminarie hebben we samen met de verschillende stakeholders nagaan welke uitdagingen zich juist stellen en wat de beste aanpak van die uitdagingen is.

- **Cyberveiligheid**

Ook in 2019 werd er binnen de HRZKMO heel wat aandacht besteed aan de cyberveiligheid van de zelfstandigen en de kmo's. Cybercriminaliteit vormt voor zelfstandigen en kmo's een reële bedreiging. Tegelijkertijd weten we dat zij veel minder beschermd zijn. Cybercriminaliteit kan nochtans erg belangrijke kosten voor de onderneming tot gevolg hebben en zelfs haar continuïteit in het gedrang brengen. Ook in het kader van GDPR speelt cyberveiligheid een belangrijke rol. De cyberveiligheid van de zelfstandigen en de kmo's is dan ook een beleidsprioriteit geworden waaraan de HRZKMO actief meewerkt.

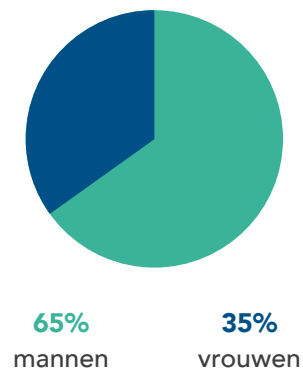
De HRZKMO is lid van de Cybersecurity Coalition (CSC). Het HRZKMO-secretariaat neemt actief deel aan de activiteiten van de CSC en fungeert als relais tussen de beroeps- en interprofessionele organisaties en de CSC. Om die interface-functie optimaal te kunnen invullen en om andere activiteiten met het oog op cyberveiligheid van de kmo's te kunnen organiseren, bestaat er binnen de HRZKMO een permanente werkgroep Cyberveiligheid. In 2019 heeft de HRZKMO ook een info-event voor de bij haar vertegenwoordigde organisaties georganiseerd. Tijdens dit event werd de kick-off gegeven van de call to action van de HRZKMO aan haar leden om twee instrumenten van de CSC, namelijk de KMO cyberveiligheid scan en kit, bij de kmo's en de zelfstandigen te promoten. Tijdens dit event werd tevens dieper ingegaan op cyberveiligheids-verzekeringen aangezien verschillende beroepsorganisaties de mogelijkheden van dergelijke verzekeringen voor hun beroep onderzoeken.

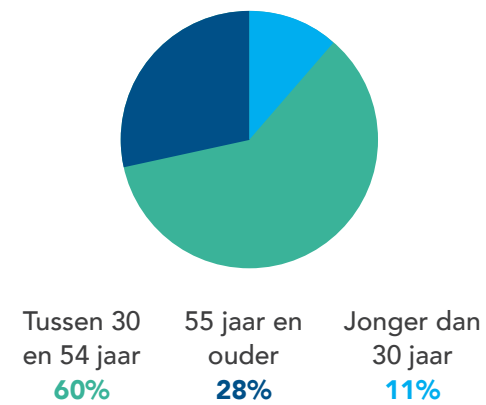
2. KERNCIJFERS

1.133.848 ZELFSTANDIGEN

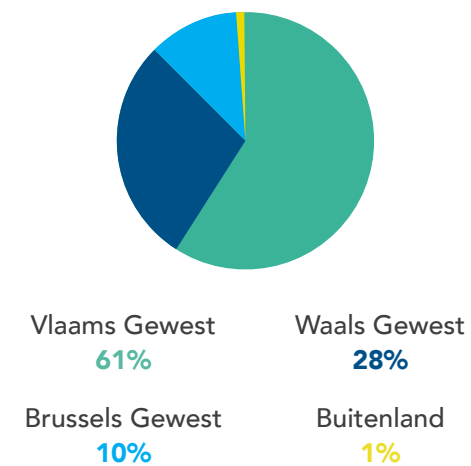
% PER GESLACHT

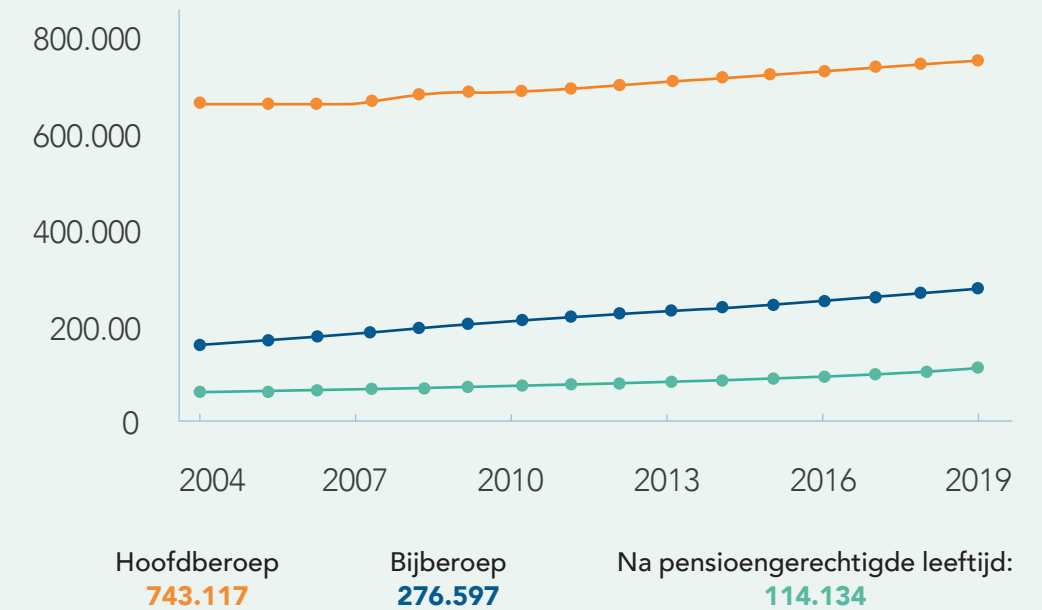
% PER LEEFTIJD

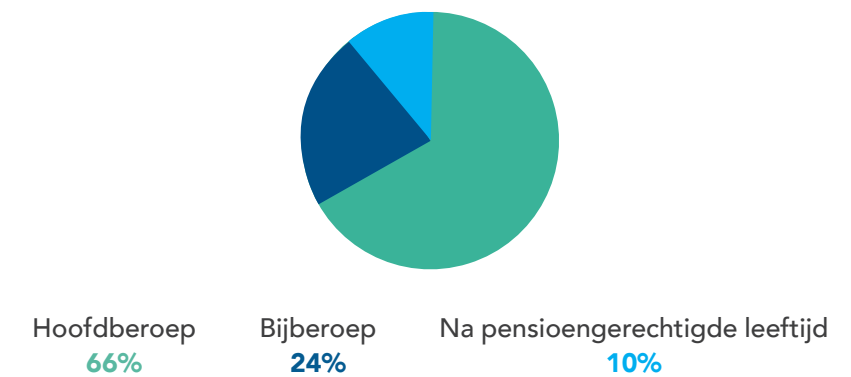
% PER LOCALISATIE

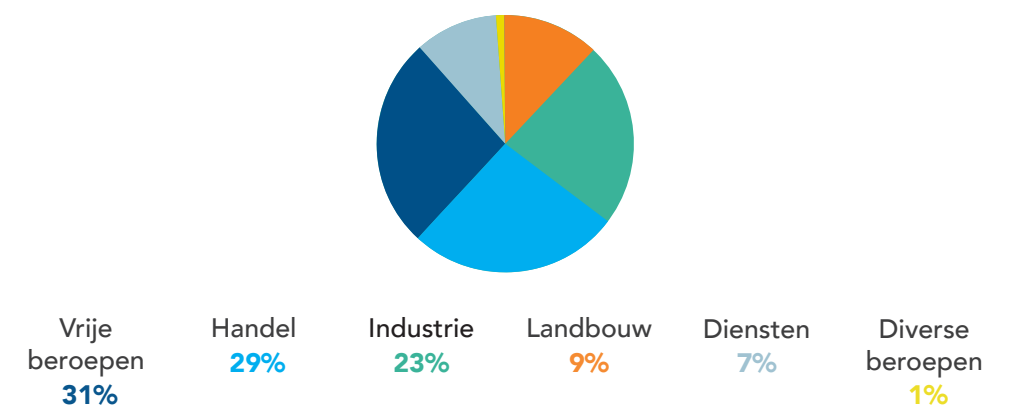
EVOLUTIE PER CATEGORIE

% PER CATEGORIE

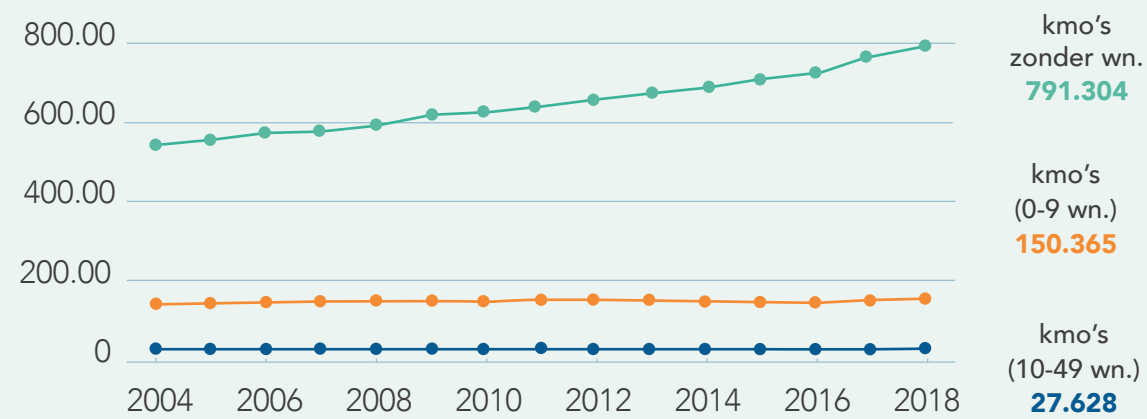
% PER SECTOR

¹ Bron: RSVZ. Alle personen die onderworpen zijn aan het sociaal statuut van zelfstandigen (hulpers inbegrepen). De laatste gegevens (tot 31/12/2019) zijn voorlopig en betreffen enkel de grafieken % per categorie, evolutie per categorie en % per geslacht. De andere grafieken m.b.t. de zelfstandigen (% per gewest, % per leeftijd en % per sector) weerspiegelen de toestand op 31/12/2018.

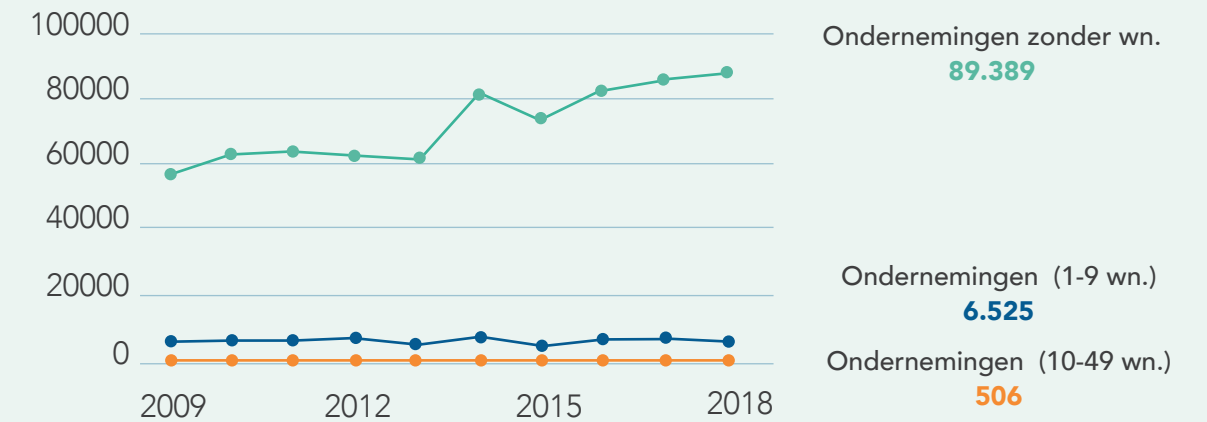
969.297 KMO'S ²

EVOLUTIE KMO'S PER CATEGORIE (AANTAL WERKNEMERS)

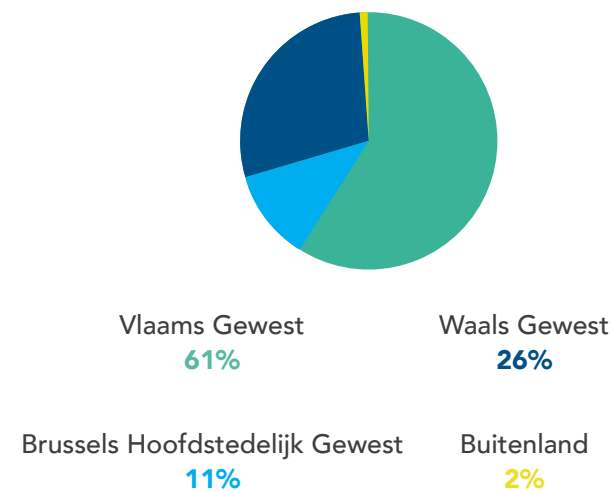

96.420 OPRICHTINGEN EN 10.567 FAILLISSEMENTEN VAN KMO'S ³

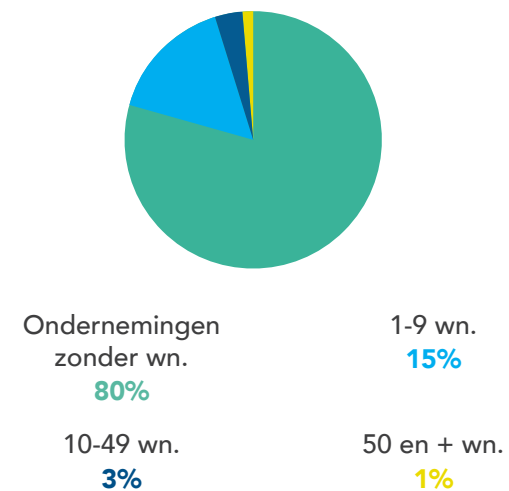
EVOLUTIE OPRICHTINGEN

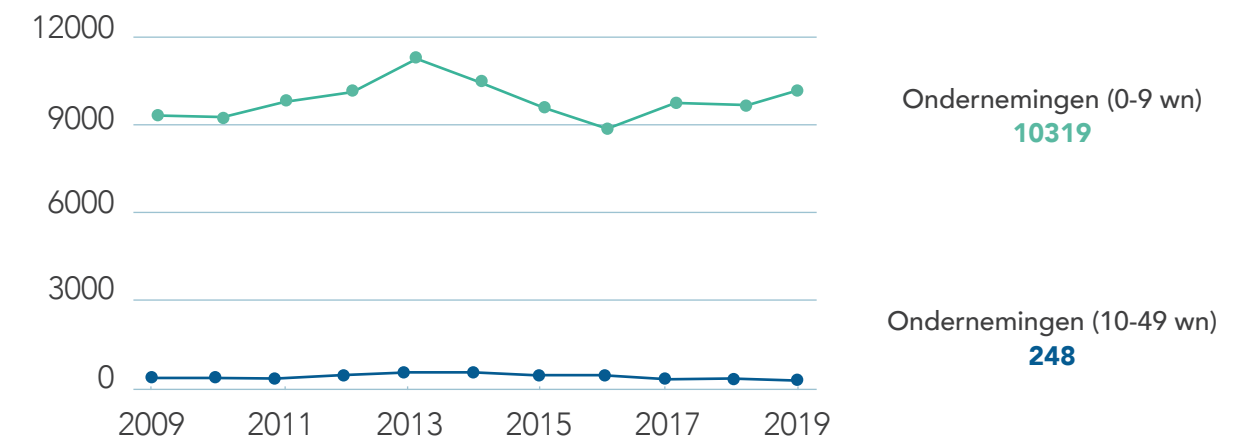
% KMO'S PER PLAATS MAATSCHAPPELIJKE ZETEL

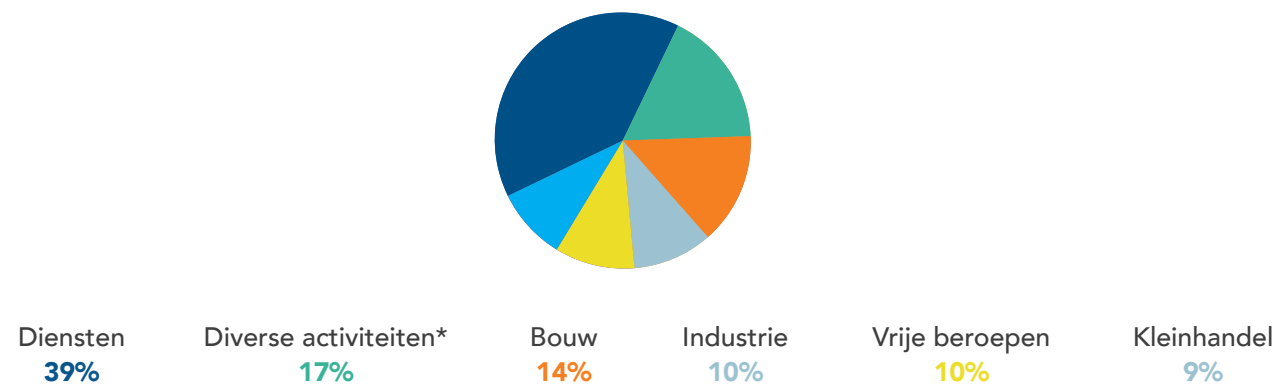
% ALLE ONDERNEMINGEN PER GROOTTE

EVOLUTIE FAILLISSEMENTEN

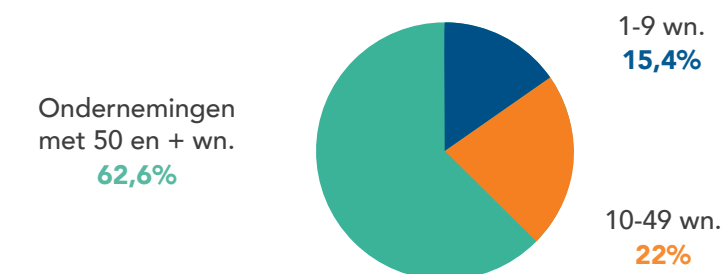

% KMO'S PER SECTOR

892.946 WERKNEMERS IN DE KMO'S ⁴

% ARBEIDSVOLUME - PRIVÉ-SECTOR

² Bron: Statbel, FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie. Situatie op 31/12/2018.

* Omvat met name de horeca (6%), de groothandel (4%), de automobielsector (3%) en het transport (3%)

³ Bron: Statbel.

⁴ Bron: RSZ, statistieken van het werk in loondienst. Arbeidsvolume van de werknemers uit de privésector in voltijdsequivalenten naar dimensie van de onderneming, situatie op 30/06/2019.

3. ORGANIGRAM EN SAMENSTELLING

